

JOSEFINA MUTGÉ I VIVES*

*DOCUMENTS DE CANCELLERIA REIAL SOBRE EL
MONESTIR DE SANT PAU DEL CAMP DE BARCELONA
(1402-1450)*

ABSTRACT

In this paper, the author abstracts and analyzes twenty-five records coming from the Chancellery Section of the Archivo de la Corona de Aragón concerning the Monastery of Sant Pau del Camp of Barcelona, specially during the reign of Alphonse the Magnanimous and Queen Maria his representative, between the years 1419 and 1450. Among other subjects, these records allow us to know better the relationship between the Catalano-Aragonese kings and the Papacy in the years that followed the Council of Constance, about the concession of ecclesiastical benefices.

Aquest treball és continuació del que vam publicar dins el volum 19 (1998) d'”Acta Mediaevalia”¹. Llavors, editàvem i comentàvem documents de cancelleria reial sobre el monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona, des d'Alfons el Benigne (1327-1336) fins a Joan I (1387-1395). Ara presentem en regesta i comentem vint-i-cinc documents, que comprenen des de l'any 1402 fins al 1450. N'hi ha un de Martí l'Humà, un de l'infant Alfons (el que seria després Alfons el Magnànim), vuit d'Alfons el Magnànim, ja com a rei, i quinze de la reina Maria, la seva muller

*Departament d'Estudis Medievals, Institució Milà i Fontanals, CSIC (c/ Egipcíacques, 15, 08001 Barcelona).

Dedico aquest treball al Prof. Dr. Manuel Riu, eminent medievalista i molt apreciat i admirat professor meu.

1. *Documents de cancelleria reial sobre el monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona (1332-1394)*, “Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia”, 19 (Universitat de Barcelona, 1998 [1999]), pp. 19-53.

i lloctinent². Tots aquests documents procedeixen dels registres de la Secció de Cancelleria reial de l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

Examinant la temàtica d'aquests documents, els podem classificar en quatre grups:

1. Documents sobre litigis.
2. Qüestions de competències entre l'autoritat reial i eclesiàstica.
3. Autoritzacions dels sobirans perquè els priors de Sant Pau poguessin efectuar capbrevacions.
4. Documents relatius a la relació entre els reis catalanoaragonesos i la Santa Seu pel que fa a la concessió de beneficis monàstics.

1. DOCUMENTS SOBRE LITIGIS

Formen part d'aquest grup de documents els que porten els números 1, 2, 3, 15, 23 i 25.

El primer ens parla del litigi que es va produir entre les monges Penedides de l'Orde de Sant Agustí (conegudes també amb el nom de monges Penitents o Filles Penedides de Santa Maria Magdalena), de Barcelona³, de l'una banda, i el prior i la comunitat de monjos de Sant Pau del Camp⁴, de l'altra, a causa de l'herència de Narcís Desprats, mercader de Barcelona. El 4 de novembre de 1402, el rei Martí posà el litigi a les mans del famós doctor en Dret civil i canònic, Bernat de Gualbes, ciutadà de Barcelona, tot preguntant-li que posés fi a la causa amb justícia al més aviat que pogués.

El document núm. 2 fa referència al plet entre Joan Satrilla (*Ça Trilla, de Tri-lea*), prior del monestir de Sant Pau del Camp, i Jordi Esteve, veí de Barcelona. Desconeixem el motiu d'aquest litigi, però sí que sabem que la seva resolució fou confiada per l'infant Alfons, el 20 de novembre de 1413, al llicenciat en lleis de la ciutat comtal, Pere Trullols. L'infant reial manava a Trullols que actués amb la màxima

2. Maria de Castella, la muller d'Alfons el Magnànim, actuà com a lloctinent del rei, el seu espòs, tant durant el seu primer viatge a Itàlia (1420-1423) com en el definitiu del 1432, bé que, des de 1436 a 1453, la reina tingué només a càrrec seu el govern de Catalunya (E. SOLDEVILA, *Història de Catalunya*, 2ª edició, Barcelona Alpha, 1963, pp. 654 i ss.).

3. L'origen d'aquesta institució religiosa fou el següent: Els consellers de Barcelona, desitjosos de mantenir en alt grau la moralitat de la ciutat, decidiren, l'any 1372, instituir un establiment destinat a donar aliment i vestit a trenta prostitutes penedides que, després d'abandonar la vida llicenciosa que havien portat, adoptaven una vida penitent i consagrada a Déu. (Cf. Andrés Avelino PI I ARIMON, *Barcelona antiga y moderna* [2 vols., Barcelona, 1854], I, pp. 524-525).

4. Malgrat que el document no ho diu, el prior de Sant Pau del Camp, en aquests anys era Pere d'Illa (Cf. el priorologi de Sant Pau del Camp a J. VIGUÉ, *El monestir romànic de Sant Pau del Camp*, amb el capítol *La història* d'Antoni PLADEVALL, Barcelona, Artestudi, 1974, p. 33).

celeritat, perquè volia que la qüestió quedés resolta abans que el dit infant no hagués de marxar de Barcelona.

El document núm. 3 fa al·lusió a una querella relativa a la pau i treva. El 28 de març de 1419, Alfons el Magnànim manava a tots els oficials que tenien jurisdicció sobre aquell afer que interroguessin els testimonis tramesos pel prepòsit de Sant Pau del Camp, fra Joan Satrilla (*Ça Trilla, de Trilea*) —en parlarem més endavant—, i que les declaracions d'aquests testimonis, tancades i segellades, fossin enviades al rei.

El document núm. 15, datat el 27 de maig de 1421, ja correspon a l'època de la lloctinença de la reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim. En aquest cas es tractava d'una apel·lació que presentà fra Joan Satrilla, que havia estat prior de Sant Pau del Camp, però que, en aquesta data, ja era abat de Sant Cugat del Vallès. Doncs bé, Satrilla apel·là la sentència dictada pel llicenciat en decrets, Antoni Bonell, en el litigi sostingut entre l'abat de Sant Cugat i l'agricultor Bernat Agustí. La reina confià l'estudi de l'apel·lació al doctor en lleis de Barcelona, Francesc Sasala, per tal que posés fi a la causa amb justícia.

El document número 23 és de l'any 1434 i fa referència a un litigi entre el que llavors era prior de Sant Pau del Camp (no podem concretar qui era)⁵ i la família dels Pratnarbonés⁶. El prior apel·là la sentència dictada per Bonanat de Puigmarí, doctor en lleis de la ciutat comtal i jutge designat per la reina. El 15 d'octubre de 1434, la reina Maria confià l'estudi d'aquesta apel·lació a Pere Desvall i Guillem Pere Lledó, professors en lleis, també de Barcelona, amb el manament de reprendre els processos, convocar les parts pledejants i posar fi a la causa amb justícia.

El darrer dels documents sobre litigis, el núm. 25, és del 22 de setembre de 1450. En aquesta ocasió, la reina Maria confià a Bertran Miquel, professor en lleis de Barcelona, els litigis existents entre Antoni Vengut, monjo del monestir de Sant Pau del Camp, fill i hereu d'Antoni Vengut, cirurgià difunt de Barcelona, i algunes persones que pretenien tenir drets sobre l'herència del cirurgià difunt.

2. QÜESTIONS DE COMPETÈNCIES ENTRE L'AUTORITAT REIAL I L'AUTORITAT ECLESIASTICA

Segons el document número 21, del 23 de juny de 1432, Alfons el Magnànim reprotxava a un oficial de la diòcesi de Tortosa o al seu lloctinent no haver executat allò que li havia estat manat en una carta anterior, datada el 7 de desembre de 1430,

5. Al priorologi de Sant Pau del Camp, hi ha una llacuna en aquests anys.

6. Consta documentalment que, abans d'aquesta data, el 1383, ja hi havia un litigi entre el prior de Sant Pau del Camp i Bernat de Pratnarbonés, membre de la tresoreria del rei, a causa d'uns lluïmes que reclamava el prior [Cf. J. MUTGÉ, *Documents de cancelleria reial sobre el monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona (1332-1394)*, citat, p. 20 i doc. 8].

és a dir, que tots els béns i joies que havien pertangut al difunt Gerard Gerardi, mestre de la capella de la Seu Apostòlica, havien de ser lliurats a fra Domènec Franc, monjo sagristà del monestir de Sant Pau del Camp i marmessor del dit Gerardi. El rei manifestà que aquest incompliment lesionava la jurisdicció reial, atès que el mestre de la capella de la Seu Apostòlica havia viscut i mort a Barcelona i que tant ell com els seus béns pertanyien a la jurisdicció reial. El sobirà advertia a l'oficial de la diòcesi de Tortosa que donava ordres al veguer i subveguer d'aquesta ciutat perquè l'obliguessin a obeir.

3. AUTORITZACIONS PER A CAPBREVAR

Tres dels documents regestats a l'Apèndix són autoritzacions reials per a dur a terme una capbreu. Són els que porten els números 18, 20 i 22.

Recordem que la capbreu consistia en els reconeixements que els emfiteutes feien als senyors directes dels béns que tenien pels dits senyors —en aquest cas, el prior de Sant Pau del Camp—, com a prova de la subsistència dels drets dominicals. Aquests reconeixements es feien davant d'un notari públic i de testimonis i es registraven en els manuals denominats capbreus. Per a poder dur a terme una capbreu calia que el senyor directe en demanés permís al rei. Si el sobirà aprovava la sol·licitud, ordenava als oficials reials de les circumscripcions en les quals el senyor tenia béns o percebia censos que fessin pregonar per tots els indrets de les seves jurisdiccions l'obligació dels emfiteutes de manifestar els camps, vinyes, cases, delmes, censos, etc., que tinguessin pel senyor, davant del notari que s'indiqués i dintre del termini ordenat, sota la pena fixada en cas d'incompliment. També havien d'exhibir els instruments notariaus que acreditaven les seves tinences⁷.

D'aquestes autoritzacions per a capbreu, en tenim dues de la reina Maria i una d'Alfons el Magnànim.

El 30 d'abril de 1422, la reina Maria autoritzava fra Galzeran Carbó d'efectuar una capbreu per tal d'assegurar i mantenir els drets i les rendes del priorat (vegeu Apèndix, regesta núm. 18). Veurem més endavant que Galzeran Carbó acabava d'obtenir, a instàncies de la reina, el benefici de prior de Sant Pau.

Abans de dos anys més tard, el 14 de gener de 1424, Alfons el Magnànim va escoltar la petició de fra Francesc Banyeres, preposat de Sant Pau del Camp, i va autoritzar una altra capbreu. Aquells qui no complissin l'ordre haurien de pagar a la Corona una multa de 100 morabatins (vegeu Apèndix, regesta núm. 20).

7. Cf. J. MUTGÉ, *El monestir benedictí de Sant Pau del Camp de Barcelona a la segona meitat del segle XV (Edició d'un capbreu del 1461-1462, "Miscel·lània de Textos Medievals", 8 (Barcelona, 1996), pp. 393-461.*

El 5 de gener de 1434, tornà a ser la reina Maria qui va atendre la petició formulada pel cambrer i sagristà del monestir de Sant Pau del Camp (potser en absència del prior, o perquè estava vacant el lloc) de dur a terme una capbrevació. Ara, la pena per als qui no manifestessin les tinences que tenien pel monestir consistia a pagar 200 florins d'or a l'erari regi (vegeu Apèndix, regesta núm. 22).

4. DOCUMENTS RELATIUS A LA RELACIÓ ENTRE ELS REIS CATALANOARAGONESOS I LA SANTA SEU PEL QUE FA A LES DESIGNACIONS DELS CÀRRECS MONÀSTICS

El gruix més important dels documents regestats a l'Apèndix posa de manifest la relació d'Alfons el Magnànim i de la reina Maria, la seva lloctinent, amb la Seu Apostòlica. Es tracta de setze documents, les regestes dels quals són les compreses entre el núm. 4 i el 14, el 16, 17, 19 i 24. Cronològicament, comprenen els anys 1419-1438.

Els documents 4-14 fan referència a la confirmació papal de beneficis eclesiàstics majors (abadia, priorat) per als monestirs benedictins catalans de Sant Cugat del Vallès i de Sant Pau del Camp de Barcelona. Els documents núms. 16, 17, 19 i 24 tracten —com veurem després— d'altres qüestions també d'índole eclesiàstica.

Les designacions de les persones que havien d'ocupar els beneficis majors, pel que fa als monestirs (abadies, priorats), eren efectuades pel Pontífex, bé que, moltes vegades, hem pogut comprovar que aquest ho feia a proposta dels sobirans⁸. El procés centralitzador de la cort pontifícia s'accentuà durant els anys del Cisma d'Occident (1380-1412); els papes d'Avinyó reivindicaren per a la Seu Apostòlica la col·lació de tots els beneficis eclesiàstics, amb la qual cosa l'antic dret electiu dels primers segles de l'Edat Mitjana quedava en lletra morta⁹. D'acord amb el Concili de Constança (clos el 22 d'abril de 1418), que posà fi al Cisma d'Occident, el papa Martí V (sorgit del Concili) establí una sèrie de concordats amb diferents nacions d'Europa —el d'Espanya fou signat el 13 de maig de 1418—. Segons aquests concordats es concedien a les Esglésies nacionals i als seus sobirans algunes concessions en l'aspecte fiscal i benefICIAL, que haurien portat a una nova etapa en la història eclesiàstica si s'haguessin posat en pràctica de manera rigorosa¹⁰, però no fou així. Per això, durant els anys que ens ocupen (1419-1420), immediatament posteriors al Concili de Constança, encara era imprescindible la confirmació papal per a l'obtenció de qualsevol benefici eclesiàstic.

8. Vegeu J. MUTGÉ, *Documents de cancelleria reial*, citat, pp. 23-24.

9. G. MOLLAT, *Les papes d'Avignon*, Paris, 1964, p. 528; B. LLORCA, R. GARCÍA VILLOSLADA, F.J. MONTALBÁN, *Historia de la Iglesia Católica*, III, Madrid, BAC, 1967, pp. 118-119.

10. B. LLORCA, R. GARCÍA VILLOSLADA, F.J. MONTALBÁN, *ob. cit.*, p. 262.

En efecte, veiem que l'any 1419 s'havia produït el traspàs de l'abat del monestir benedictí de Sant Cugat del Vallès¹¹ i que tant Alfons el Magnànim com la seva lloctinent, la reina Maria de Castella, tenien especial interès perquè aquest benefici fos ocupat per fra Joan Satrilla (*Ça Trilla, de Trilea*), que llavors era prior de Sant Pau del Camp. A més, Satrilla havia estat elegit abat per la comunitat de monjos de Sant Cugat. Altrament, els reis volien que la pabordia del Penedès¹² del monestir de Sant Cugat fos regentada pel prior de Sant Pau del Camp. Per tal d'obtenir això, Alfons el Magnànim, el 3 d'octubre de 1419, va escriure a Martí V (vegeu Apèndix, regesta núm. 4) i, al mateix temps, va escriure també al conseller reial i Doctor en ambdós Drets, Miquel de Navers¹³, tot demanant-li que treballés amb diligència per assolir aquesta petició (vegeu Apèndix, regesta núm. 5).

L'endemà, és a dir, el 4 d'octubre de 1419, el Magnànim es tornà a adreçar al Pontífex i va afegir una altra petició a les anteriors: el rei desitjava que la pabordia del Penedès del monestir de Sant Cugat del Vallès, que hom preveia que quedaria vacant perquè fra Galzeran Carbó passaria a ser prior de Sant Pau del Camp, fos ocupada per fra Francesc Savila, monjo de Sant Cugat, servidor reial i persona honorable. En aquest cas, el rei va utilitzar també els serveis de Miquel de Navers, a fi d'obtenir l'assentiment papal (Vegeu Apèndix, regesta núm. 6).

11. Bernat Estruch, que havia estat al capdavant de l'abadia de Sant Cugat del Vallès des de 1416 a 1419, va morir el 10 de setembre d'aquest darrer any, essent octogenari. Cal remarcar que, durant el seu abadiat, el 1419, Alfons el Magnànim reuní Corts al monestir (José de PERAY Y MARCH, *San Cugat del Vallès. Su descripción y su historia*. Segunda edición, corregida y notablemente aumentada [Barcelona, 1931], pp. 155-156. Vegeu també l'abaciologi de Sant Cugat del Vallès per [A. PLADEVALL], *Sant Cugat del Vallès*, dins *Catalunya Romànica*, vol. XVIII, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991, p. 162.

12. Les pabordies del monestir de Sant Cugat del Vallès tenen el seu origen el 1173. A causa de la gran quantitat de propietats i béns que havia acumulat el cenobi i que calia administrar, l'abat Guillem d'Avinyó va sol·licitar al papa el permís per a dividir els béns del monestir en quatre administracions diferents o pabordies i va procedir a crear les pabordies del Llobregat, de Palau (amb seu a Palautordera), del Penedès i, la major, la del Vallès. Cada paborde havia de tenir cura de percebre les rendes d'una determinada part del domini i tenia l'encàrrec de fer front durant tres mesos l'any a les despeses del monestir (Cf. [A. PLADEVALL], *Sant Cugat del Vallès*, dins *Catalunya Romànica*, vol. XVIII, citat, p. 163).

13. Miquel de Navers havia format part de la delegació catalanoaragonesa que s'incorporà al Concili de Constança el 10 de setembre de 1416. Llavors era ardiaca de Lleida. En un principi, es va sotmetre a l'obediència de Martí V. Més tard, cap al 1424, en temps de l'antipapa Climent VIII (Gil Muñoz), es posà al costat d'Alfons el Magnànim. Fou designat bisbe de Vic (Cf. E. DELARUELLE, F.R. LABANDE, P. OURLIAC, *Espiritualidad y política en la Edad Media*, a *Historia de la Iglesia. De los orígenes a nuestros días*, dirigida por A. FLICHE y V. MARTIN. Ed. española bajo la dirección de J.Mª JAVIERRE, vol. XIII, Valencia, EDICEP [1977], pp. 482 y 487. Cf. també C. EUBEL, *Hierarchia Catholica Medii Aevi*, I, Monasterium, 1913, p. 526).

El 28 de novembre del mateix any 1419, Alfons el Magnànim feu encara una altra sol·licitud al Sant Pare, referida al monestir de Sant Pau del Camp. El rei volia que, quan quedés vacant el lloc de sagristà del monestir de Sant Pau del Camp, fos concedit a fra Pere Sayol, de l'Orde de Sant Benet i capellà reial pel seus mèrits "et serviciis gratuits", i que fos revocada la provisió que d'aquest benefici havia estat feta a un altre monjo de Sant Pau del Camp. Aquesta vegada, però, el rei no s'adreçava directament a Martí V sinó al bisbe de Citty di Castello (*Civitas Castellí*), nunci a la Seu Apostolica¹⁴, potser perquè pertanyia a l'Orde benedictí (vegeu, Apèndix, regesta núm. 7).

Transcorrien els dies i les confirmacions dels beneficis sol·licitats a Martí V no tan sols no es feien efectives sinó que havien arribat rumors a la cort catalanoaragonesa que el Pontífex s'havia deixat influir per certes persones i tenia la intenció de designar el bisbe de Citty di Castello (diòcesi de Florència) com a administrador de l'abadia de Sant Cugat del Vallès. Per això, el 18 de gener de l'any 1420, la reina Maria¹⁵ s'adreçà novament al Sant Pare. Després de recordar-li les cartes trameses amb la mateixa petició pel seu espòs, el rei, li reiterava la sol·licitud: que fra Joan Satrilla, prior de Sant Pau, fos abat de Sant Cugat i que el paborde del Penedès de Sant Cugat fos prior de Sant Pau. La reina Maria, després de ponderar les altes virtuts i ciència de fra Satrilla, manifestava al Papa que la designació del bisbe de Citty di Castello com a administrador de Sant Cugat seria contrària no tan sols a la voluntat dels sobirans sinó també de tot Catalunya, que mai no acceptaria un estranger al capdavant de Sant Cugat del Vallès, a causa dels greus escàndols que, en temps passats, es varen produir per prelats estrangers (vegeu Apèndix, regesta núm. 8). La mateixa data, la reina féu també la dita sol·licitud al cardenal de Sant'Angelo¹⁶ i a Pere Darnius, procurador de la dita sobirana a la cort papal. Els demanava que convenessin el Pontífex que no es deixés influir per aquelles persones que maquinaven i li donaven informacions calumnioses contra la bona fama de

14. Citty di Castello (*Civitas Castellí*) és una ciutat del centre d'Itàlia. A la data que ens ocupa, el bisbe de Citty di Castello era el monjo benedictí Bernardo Bartolomeo (1409-1424), abat del monestir de *Sancti Michaelis de Podio Bonitii*, OSB, diòcesi de Florència (Cf. EUBEL, *Hierarchia Catholica Medii Aevi*, I, citat, p. 190).

15. Una de les característiques del caràcter de Maria de Castella fou el seu interès per afavorir els convents i monestirs amb almoines i d'interessar-se seriosament per la disciplina, bondat i saviesa dels seus membres (F. SOLDEVILA, *La Reyna Maria, muller del Magnànim*, Barcelona, 1927, p. 63).

16. El cardenal de Sant'Angelo, llegat apostòlic era, durant els anys que ens ocupen, el portuguès Pedro de Fonseca. Va ser creat cardenal-diacon pel papa Luna (Benet XIII) el mes de setembre de 1409. Fou dels que se sotmeteren a Martí V, el qual els mantingué la dignitat cardenalícia (José AMETLLER Y VINYAS, *Alfonso V de Aragón en Italia y la crisis religiosa del siglo XV* [3 vols., Barcelona, 1903-1928], vol. 1, Barcelona, 1903, p. 125 nota 1. Vegeu també C. EUBEL, *Hierarchia Catholica Medii Aevi*, I, citat, p. 30. Segons Eubel, Fonseca (*Petrus de Fontesicco*, diac. S. Angeli) va ser designat cardenal el 12 de desembre de 1412.

fra Joan Satrilla. Per tal d'impedir que fos abat de Sant Cugat, s'havia dit d'ell que era cismàtic. Conseqüentment, fra Galzeran Carbó tampoc no arribava mai a ser prior de Sant Pau. La reina Maria reiterava tant al cardenal com al procurador les virtuts de Satrilla, la seva condició de catòlic autèntic —altrament, els reis ja no l'haurien proposat per al repetit càrrec d'abat—, com també que descendia d'una il·lustre família barcelonesa¹⁷. La persona encarregada de traslladar-se a Roma per despatxar aquest afer fou el prior del monestir benedictí de Santa Oliva¹⁸, el qual fou recomanat per la reina al dit cardenal de Sant'Angelo (Vegeu, Apèndix, regestes núms. 9, 10 i 11).

El Sant Pare encara no va accedir a les reiteratives i insistentis peticions de la reina Maria a favor de fra Satrilla. Així ho demostra la missiva tramesa, el 3 de maig de 1420, per la dita sobirana a Pere de Santcliment, conseller en cap de la ciutat de Barcelona. Li deia que Martí V li havia fet saber per un missatger que no concediria el benefici de l'abadia de Sant Cugat al prior de Sant Pau. Els monarques es sentien molt contrariats per aquesta notícia i ho lamentaven tant per Joan Satrilla, per la seva família i amics, com per la ciutat de Barcelona. Malgrat la negativa, encara no es donaven per vençuts (vegeu Apèndix, regesta núm. 12).

Justament al cap d'un any, el desig dels reis catalano-aragonesos, pel que fa al benefici de l'abadia de Sant Cugat, es va fer realitat. Ens ho demostra el fet que, el 16 de maig de 1421, la reina Maria agraeixi a Martí V la confirmació del prior de Sant Pau del Camp, fra Joan Satrilla, com a abat de Sant Cugat del Vallès. En canvi, no s'havia produït encara la provisió de Galzeran Carbó com a prior de Sant Pau ni la de Francesc Savila, com a paborde del Penedès, de Sant Cugat. La reina aprofità l'avinentesa per a demanar al Sant Pare que aquestes confirmacions es fessin efectives al més aviat possible. En aquesta ocasió, recorregué al cardenal de Piacenza¹⁹ perquè ho obtingués del Papa (vegeu Apèndix, regestes núms. 13 i 14).

No hem trobat cap més informació referent a aquesta qüestió. Però, certament —tot i que va costar d'obtenir-les—, les confirmacions de Martí V finalment es varen produir, ja que fra Joan Satrilla figura a l'abaciologi de Sant Cugat del Vallès, on consta com a abat des del 1420 al 1430²⁰. A més, ja hem vist més amunt que, el 27 de maig de 1421, fra Joan Satrilla, com a abat de Sant Cugat del Vallès, presentava l'apel·lació a una sentència (vegeu a l'Apèndix, regesta núm. 15 i més

17. Consta que un tal Bernat Satrilla era conseller de Barcelona l'any 1392 [Cf. C. BATLLE GALLART, *La crisis social y económica de Barcelona a mediados del siglo XV* (2 vols.), Barcelona, CSIC, 1973, I, p. 125].

18. El monestir de Santa Oliva (Baix Penedès) era un monestir filial de Sant Cugat del Vallès.

19. El "Cardinalis Placentinus", o de Piacenza, en aquests anys, era Branda de Castiglione (Cf. C. EUBEL, *Hierarchia Catholica Medii Aevi*, I, citat, p. 33).

20. *Catalunya Romànica*, vol. XVIII (Sant Cugat del Vallès, per [A. PLADEVALL], cit.), p. 162. Vegeu també J. DE PERAY Y MARCH, *San Cugat del Vallés*, cit, p. 156.

amunt, a l'apartat 1, d'aquesta Introducció); i que fra Galzeran Carbó, el 30 d'abril de 1422, obtenia de la reina Maria autorització per a capbrevar (vegeu Apèndix, regesta núm. 18 i apartat 3 d'aquesta Introducció). Al priorologi de Sant Pau²¹, fra Galzeran Carbó apareix al capdavant del priorat des del 1424 al 1429, però aquests documents que hem consultat ens demostren que el 1422 ja no hi era. Almenys, el 14 de gener de 1424, fra Francesc Banyeres, actuant com a prepòsit, obtingué d'Alfons el Magnànim el permís per a dur a terme una capbreuació (vegeu Apèndix, regesta núm. 20 i, més amunt, l'apartat núm. 3).

Després del 1422 sembla que la bona relació entre Alfons el Magnànim i el papa Martí V s'anà deteriorant fins al punt que, el 28 de juny de 1423, el rei va expedir un decret segons el qual disposava que no s'admetés cap document procedent de la Seu Apostòlica sense l'*exequatur regium*; que els tributs que es pagaven a la dita Seu quedessin a les mans de les persones que el rei va voler designar i que durant aquesta suspensió els arquebisbes, bisbes, abats etc. proveïssin els beneficis que els pertocaven²². No fou fins el 1429, quan el rei ordenà a l'antipapa de Peníscola, Climent VIII (Gil Muñoz), de cedir i aquest obeïa, que s'arribà a un acord; acabaren així els últims vestigis que quedaven del Cisma d'Occident, que definitivament restava clos²³.

Durant el papat d'Avinyó, el procés centralitzador de la Seu Apostòlica es manifestà també en l'aspecte fiscal. Tenen relació amb aquesta qüestió els documents núms. 16, 17 i 19: tots fan referència al mateix assumpte. Tant la reina Maria, l'any 1422 (vegeu Apèndix, regestes núms. 16 i 17), com Alfons el Magnànim, en el 1424 (vegeu Apèndix, regesta núm. 19), s'interessaren molt especialment perquè el prior de Sant Pau del Camp fos eximit del pagament d'una pensió de 200 florins anuals al bisbe de Mallorca²⁴; perquè, si es pagués aquesta pensió, gairebé res no li quedaria al priorat per al seu manteniment, ja que el valor total del priorat era —segons el document— de 500 florins i ja pagava una altra pensió de 70 lliures barceloneses anuals. Els sobirans demanaren al bisbe de Mallorca que renunciés a aquesta pensió (vegeu Apèndix, regestes, núms. 17 i 19). Ja hem dit més amunt que un dels aspectes pels quals la reina Maria manifestava major interès era el sosteniment material dels monestirs²⁵.

21. Vegeu Jordi VIGUÉ, *El monestir romànic de Sant Pau del Camp*, amb un capítol sobre la *Història*, d'Antoni PLADEVALL, cit. p. 33.

22. Edita J. AMETLLER, *Alfonso V de Aragón*, I, citat, pp. 196-198.

23. IDEM, *Ibidem*, pp. 286 i ss.

24. En aquests moments el bisbe de Mallorca era Lluís de Prades i ho fou fins el 1429, any en el qual fou substituït per Gil Muñoz (el que havia estat l'antipapa Climent VIII), després d'haver-se sotmès a l'obediència de Martí V (Cf. P.B. GAMS, *Series episcoporum Ecclesiae Catholicae*, Reprod. Graz, 1957, p. 48).

25. F. SOLDEVILA, *La Reyna Maria, muller del Magnànim*, pp. 62-63.

I la voluntat de la dita sobirana d'afavorir el monestir de Sant Pau del Camp quedà ben palesa més endavant, el 27 de juliol de 1438, quan va aprofitar la reunió del Concili de Basilea per a demanar al president del Sínode, el papa Eugeni IV, que l'antiquíssim priorat de Sant Pau del Camp de Barcelona fos elevat a la categoria d'abadia (vegeu Apèndix, regesta num. 24). Evidentment, la reina no va aconseguir l'esmentat privilegi per a Sant Pau del Camp.

Aquests són els principals aspectes que es tracten en els documents de l'Apèndix que oferim a continuació.

APÈNDIX

1

1402, novembre, 4. València.

Martí I l'Humà posa en mans de Bernat de Gualbes, ciutadà de Barcelona i doctor en Dret civil i canònic, el litigi existent entre les monges Penitents (o Filles Penedites de Santa Magdalena), de la ciutat de Barcelona, de l'una banda, i el prior [fra Joan d'Illa] i els monjos del monestir de Sant Pau del Camp, de l'altra, a causa de l'herència de Narcís Desprats, mercader de Barcelona.

ACA, C, Cartes Reials de Martí l'Humà, núm. 510

2

1413, novembre, 20. Barcelona.

L'infant Alfons (que seria més endavant Alfons el Magnànim) mana a Pere Trullols, llicenciat en lleis de la ciutat de Barcelona, que posi fi al litigi existent entre Joan Satriella (Ça Trilla, de Trilea), prior del monestir de Sant Pau del Camp, per l'una banda, i Jordi Esteve, veí de la mateixa ciutat, per l'altra, ja que, havent-se d'absentar l'infant de la ciutat de Barcelona, no vol que el plet quedi sense solució.

ACA, C, reg. 2446, fol. 70 v.

3

1419, març, 28. Barcelona.

Alfons el Magnànim mana a tots els oficials reials als quals pertoqui, segons les seves respectives jurisdiccions, que interroguin els testimonis que els envii el preposit de Sant

Pau del Camp [fra Joan Satrilla], sobre una querella relativa a la pau i treva, i que les declaracions d'aquests testimonis siguin examinades juntament amb l'escrivà reial Bernat Canet. Després, les dites declaracions, tancades i segellades, han de ser trameses al rei.

ACA, C, reg. 2642, fol. 116 r.

4

1419, octubre, 3. Monestir de Sant Cugat del Vallès.

Alfons el Magnànim recorda al Sant Pare [Martí V] que, en produir-se el traspàs de l'abat del monestir de Sant Cugat del Vallès [Bernat Estruch], ja li havia demanat que el càrrec d'abat del dit monestir fos concedit a fra Joan Satrilla, prior de Sant Pau del Camp, i que aquest priorat fos ocupat per fra Galzeran Carbó, que llavors era al capdavant de la pabordia del Penedès de Sant Cugat. Com que la comunitat del monestir de Sant Cugat ja havia elegit com a abat fra Joan Satrilla, el rei demana al Pontífex que, seguint el decret editat per ell mateix al Concili de Constança, vulgui confirmar aquesta designació i també la de fra Galzeran com a prior de Sant Pau.

ACA, C, reg. 2667, fol. 103 v.

5

1419, octubre, 3. Monestir de Sant Cugat del Vallès.

Alfons el Magnànim demana a Miquel de Navers [conseller reial, doctor en Dret civil i canònic i procurador a la cort papal] que obtingui que el Sant Pare [Martí V] accedeixi a concedir allò que li demana a la carta anterior: que fra Joan Satrilla, prior de Sant Pau del Camp, sigui abat de Sant Cugat i que fra Galzeran Carbó, paborde del Penedès de Sant Cugat, sigui prior de Sant Pau.

ACA, C, reg. 2667, fols. 103 v.-104 r.

6

1419, octubre, 4. Monestir de Sant Cugat del Vallès.

Alfons el Magnànim fa avinent al Sant Pare [Martí V] que la pabordia del Penedès del monestir de Sant Cugat —que administra fra Galzeran Carbó— quedarà vacant a causa del trasllat d'aquest a Sant Pau del Camp, on hom espera que li serà confirmat el

benefici de prior, ja que el prior de Sant Pau —fra Joan Satrilla— ha estat elegit abat de Sant Cugat del Vallès. Davant d'això, el rei suplica al Pontífex que l'esmentada pabordia o bé algun altre benefici es concedeixi a fra Francesc Savila, monjo de Sant Cugat, servidor reial i persona honesta.

ACA, C, reg. 2667, fol. 104 r.

La mateixa data escriu a Miquel de Navers [procurador a la cort papal] tot demanant-li que presenti aquesta carta al Sant Pare i que faci tot el que pugui per tal d'obtenir allò que s'hi demana (*Ibidem*).

7

1419, novembre, 28. Monestir de Sant Cugat del Vallès.

Alfons el Magnànim demana al bisbe de Cità di Castello [Bernardo Bartolomeo, OSB], nunci a la Seu Apostòlica, que fra Pere Sayol, de l'Orde de Sant Benet, i capellà reial, sigui designat com a sagristà del monestir de Sant Pau del Camp, quan aquest benefici quedi vacant, revocada la provisió que havia estat feta a un altre monjo del dit monestir.

ACA, C, reg. 2670, fols. 117 r.-v.

8

1420, gener, 18. Tortosa.

La reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, es dirigeix al Pontífex [Martí V] tot recordant-li la tramesa de diverses cartes en les quals tant el seu espòs, el rei, com ella mateixa demanaven que fra Joan Satrilla, home de gran ciència, i llavors prior del monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona, fos confirmat com a abat del monestir de Sant Cugat del Vallès, i que el priorat de Sant Pau fos ocupat pel paborde del Penedès de Sant Cugat, fra Galzeran Carbó. La reina insisteix en aquesta petició perquè havia estat assabentada que el Papa tenia la intenció de designar el bisbe de Cità di Castello [Bernardo Bartolomeo, de l'Orde de Sant Benet] com a administrador de l'esmentada abadia, la qual cosa contrariava no tan sols els sobirans catalano-aragonesos sinó tot Catalunya, que mai no acceptaria que un estrany presidís el monestir a causa dels escàndols comesos en temps passats per prelats forans. Li demana que accedeixi a aquesta petició i que no escolti qualssevol informacions contràries a fra Satrilla i a fra Carbó.

ACA, C, reg. 3108, fol. 36 r.-v.

9

1420, gener, 18. Tortosa

La reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, s'adreça al cardenal de Sant'Angelo [el portuguès Pedro de Fonseca] perquè insisteixi prop del Sant Pare [Martí V] per tal d'obtenir allò que tant desitgen [vegeu document anterior] i que no siguin escoltats aquells qui s'esforcen a impedir-ho. La reina recomana al cardenal de Sant'Angelo el prior del monestir de Santa Oliva, el qual és delegat a la Seu Apostòlica a fi de despatxar aquest afer.

ACA, C, reg. 3108, fol. 36 v.

10

1420, gener, 18. Tortosa.

La reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, exposa al cardenal de Sant'Angelo [Pedro de Fonseca] que tant el seu marit, el rei, com ella mateixa han demanat moltes vegades a Martí V que fos confirmada la designació canònica de fra Joan Satrilla, prior del monestir de Sant Pau del Camp, com a abat del monestir de Sant Cugat del Vallès; però que informacions denigratòries de la bona fama de Satrilla han influït en l'ànim del Pontífex fins al punt d'impedir que aquest efectués la desitjada confirmació. La reina manifesta que tant el rei com ella mateixa coneixen profundament Joan Satrilla i que el tenen per catòlic autèntic, de vida i costums irreprotxables, i emparentat amb persones notables de la ciutat de Barcelona; la reina demana al cardenal que no siguin escoltades cap mena d'informacions contràries, que faci saber al Sant Pare la intenció dels sobirans i que sigui confirmat a Satrilla l'abadiat de Sant Cugat del Vallès.

ACA, C, reg. 3108, fol. 37 r.

11

1420, gener, 18. Tortosa.

La reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, s'adreça a Pere Darnius, procurador seu a la cort Pontifícia, i l'informa que, mitjançant diverses cartes, tant el rei com ella mateixa havien suplicat al Sant Pare [Martí V] que volgués confirmar fra Joan Satrilla, prior del monestir de Sant Pau del Camp, com abat del monestir de Sant Cugat del Vallès; i que no tan sols no ho havien obtingut sinó que el Sant Pare havia

concedit l'abadiat d'aquest darrer monestir al bisbe de Città di Castello [Bernardo Bartolomeo], actuant així contra el decret del Concili de Constança jurat pel Pontífex i contra la voluntat dels sobirans. Aquesta actitud del papa era deguda al fet que havia estat informat que Satrilla era cismàtic, quan, en realitat, era veritable catòlic i de vida exemplar. Per això, la reina mana a Darnius que vagi a la cort papal i demani al Sant Pare que, prescindint de qualssevol informacions en contra, tingui per segur que la intenció del rei i seva és que fra Joan Satrilla sigui l'abat de Sant Cugat del Vallès i que el Pontífex vulgui confirmar aquesta elecció.

ACA, C, reg. 3108, fol. 37 v.

12

1420, maig, 3. Castelló de la Plana.

La reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, comunica a Pere de Santcliment, conseller de Barcelona, que el Sant Pare [Martí V] ha fet saber per un missatger que no concedirà l'abadiat de Sant Cugat del Vallès al prior de Sant Pau del Camp, per la qual cosa els sobirans se senten molt contrariats, tant pel prior, per la seva família i pels seus amics, com pel govern municipal de Barcelona.

ACA, C, reg. 3108, fol. 60 r.

13

1421, maig, 16. Tortosa.

La reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, agraeix al Sant Pare [Martí V] que hagi confirmat el benefici de l'abadia de Sant Cugat del Vallès al prior de Sant Pau del Camp [fra Joan Satrilla]. Però, atès que ni la confirmació del priorat de Sant Pau del Camp a fra Galzeran Carbó ni la pabordia del Penedès del monestir de Sant Cugat a fra Francesc Savila encara no s'han dut a efecte, li demana que siguin realitat al més aviat possible.

ACA, C, reg. 3109, fol. 68 v.

14

1421, maig, 16. Tortosa.

La reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, demana al cardenal de Piacenza [Branda de Castiglione] que posi tot el que pugui de la seva part perquè el Sant Pare [Martí V] dugui a efecte el que li demana al document anterior.

ACA, C, reg. 3109, fol. 68 v.

15

1421, maig, 27. Tortosa.

La reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, posa en mans de Francesc Sasala, doctor en lleis de Barcelona, la resolució de l'apel·lació presentada per fra Joan Satrilla, prior que fou de Sant Pau del Camp i llavors ja abat de Sant Cugat del Vallès, a la sentència dictada per Antoni Bonell, llicenciat en decrets, el qual actuà com a jutge en el litigi que es debatia entre el dit abat, de l'una banda, i Bernat Agustí, agricultor, de l'altra.

ACA, C, reg. 2958, fol. 22 v.

16

1422, març, 4. Barcelona.

La reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, demana al Sant Pare [Martí V] que eximeixi el prior de Sant Pau del Camp del pagament d'una pensió de 200 florins anuals al bisbe de Mallorca [Lluís de Prades], ja que, si el priorat pagués aquesta pensió, gairebé res no li quedaria per al seu sosteniment, perquè el valor total del priorat és de 500 florins i ja paga una pensió de 70 lliures barceloneses anuals.

ACA, C, reg. 3167, fol. 95 r.

17

1422, març, 4. Barcelona.

La reina Maria comunica al bisbe de Mallorca [Lluís de Prades] que ja ha demanat al Pontífex [Martí V] que la pensió de 200 florins que ha de pagar el priorat de

Sant Pau del Camp de Barcelona al bisbat de Mallorca sigui demanada a altri. Li prega que ho accepti.

ACA, C, reg. 3167, fol. 95 v.

18

1422, abril, 30. Barcelona.

Atenent la petició que li havia formulat fra Galzeran Carbó, prior del monestir de Sant Pau del Camp, de voler dur a terme una capbreuació a fi d'assegurar i mantenir els drets i les rendes del dit priorat, la reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, ordena al veguer de Barcelona, al del Vallès i a tots altres oficials, tant del rei com d'ella, als quals pertoqui, i als seus lloctinents que, tan bon punt en siguin requerits per fra Galzeran Carbó o per algú altre en nom seu, facin pregonar pels indrets de les seves respectives jurisdiccions que tots aquells qui paguin censos a l'esmentat monestir i que tinguin habitatges, camps, vinyes o altres béns pel priorat de Sant Pau del Camp, dintre del termini fixat, tenen l'obligació de manifestar, davant del notari públic que el prior elegeixi, tots els instruments que demostrin l'existència d'aquests drets. Els contraventors seran castigats amb les penes establertes.

ACA, C, reg. 3118, fol. 110 v.

19

1424, gener, 10. Barcelona.

Alfons el Magnànim demana al bisbe de Mallorca [Lluís de Prades] que renunciï a la pensió que li ha de pagar fra Galzeran Carbó, recentment designat prior de Sant Pau del Camp, atès que el dit priorat no té gaires ingressos

ACA, C, reg. 2674, fol. 172 v.-173 r.

20

1424, gener, 14. Barcelona.

Atenent la petició que li havia formulat fra Francesc Banyeres, preposit del monestir de Sant Pau del Camp, de voler dur a terme una capbreuació, a fi d'assegurar els drets i les rendes de la dita prepositura, Alfons el Magnànim ordena als veguers de Bar-

celona, del Vallès i de Vilafranca del Penedès i tots altres oficials als quals pertoqui i als seus lloctinents que, tan bon punt en siguin requerits per fra Francesc Banyeres o per algú altre en nom seu, facin pregonar pels indrets de les seves respectives jurisdiccions que tots aquells qui paguin censos a l'esmentat monestir i que tinguin habitatges, camps, vinyes o altres béns per la dita prepositura, dintre del termini que fixi el preòsit de Sant Pau, tenen l'obligació de manifestar davant d'un notari els instruments que demostren l'existència d'aquests drets. Aquell qui no obeeixi haurà de pagar a la Corona una multa de cent morabatins.

ACA, C, reg. 2612, fols. 29 v.-30 r.

21

1432, juny, 23. Barcelona.

Alfons el Magnànim retreu a l'oficial de la diòcesi de Tortosa o al seu lloctinent no haver executat allò que li havia estat manat en una carta anterior, datada el 7 de desembre de 1430, és a dir, que tots els béns i joies que havien pertangut al difunt Gerard Gerardi, mestre de la Capella de la Seu Apostòlica, havien de ser lliurats a fra Domènec Franc, monjo i sagristà del monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona, i marmessor del dit Gerard. Ara, el rei insisteix en el mateix mandat i li diu que aquest incompliment lesiona la jurisdicció reial, ja que el dit Gerard, mestre de la Capella de la Seu Apostòlica, havia viscut i mort a Barcelona i que tant ell com els seus béns pertanyien a la jurisdicció reial.

ACA, C, reg. 2612, fol. 183 r.

22

1434, gener, 5. Barcelona.

Atenent la petició del cambrer i sagristà del monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona de voler dur a terme una capbreuació, a fi de mantenir les rendes i els drets del monestir, la reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, ordena als oficials reials, seus i del rei, el seu espòs, que quan en siguin requerits per l'esmentat cambrer facin pregonar que tots aquells qui estan obligats a pagar censos i rendes al monestir, dintre del termini fixat, han de mostrar al notari que els indiquin tots els instruments o les escriptures que acreditin llurs tinences. I això, sota la pena de pagament a l'erari regi de dos-cents florins d'or.

ACA, C, reg. 2977, fols. 93 v.-94 r.

23

1434, octubre, 15. Tortosa.

La reina Maria posa a les mans de Pere Desvall i de Guillem Pere Lledó, professors en lleis de Barcelona, l'apel·lació presentada pel prior de Sant Pau del Camp contra la sentència dictada per Bonanat de Puigmari, doctor en lleis de la ciutat comtal, i jutge designat per la reina en el litigi entre l'esmentat prior de Sant Pau del Camp, de l'una banda, i la família dels Pratnarbonés, també de Barcelona, de l'altra.

ACA, C, reg. 2979, fol. 53 r.

24

1438, juliol, 27. Saragossa.

La reina Maria demana al Pontifex [Eugeni IV], president del Sínode reunit a Basilea, que elevi a la categoria d'abadiat l'antiquíssim monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona.

ACA, C, reg. 3002, fols. 78 r.-v.

25

1450, setembre, 22. Perpinyà.

La reina Maria muller d'Alfons el Magnànim, confia a Bertran Miquel, professor en lleis de Barcelona, els litigis que es dirimeixen entre Antoni Vengut, monjo del monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona, fill i hereu d'Antoni Vengut, cirurgià difunt, de la mateixa ciutat, de l'una banda, i alguns que pretenen tenir dret sobre l'herència del dit difunt, de l'altra, i entre ells mútuament. Li demana que posi fi amb justícia i aviat a aquests litigis.

ACA, C, reg. 3265, fol. 23 v.

ÍNDEX DE NOMS²⁶

- AGUSTÍ (Bernat), agricultor de Barcelona, doc. 15.
- ALFONS IV de Catalunya, III d'Aragó, rei, anomenat el Magnànim, docs. 3, 4, 5, 6, 7, 19, 20, 21; *infant*: doc. 2.
- BANYERES (fra Francesc), preòsit de Sant Pau del Camp, doc. 20.
- Basilea, concili de*, doc. 24.
- BARTOLOMEO (Bernardo), de l'Orde de Sant Benet, bisbe de Citta di Castello, diòcesi de Florència (Itàlia) i abat del monestir benedictí de *Sancti Michaelis de Podio Benitii*. Era nunci a la Seu Apostòlica, docs. 7, 8, 11.
- BONELL (Antoni), llicenciat en decrets, de Barcelona, doc. 15.
- CANET (Bernat), escrivà del rei Alfons el Magnànim, doc. 3.
- CARBÓ (fra Galzeran), *paborde del Penedès del monestir de Sant Pau del Camp*, docs. 4, 5, 8, 9, 13, 14; *prior del monestir de Sant Pau del Camp*, doc. 19.
- CASTIGLIONE (Branda de), designat cardenal de Piacenza, doc. 14.
- Citta di Castello, *Civitas Castellii*, ciutat de la diòcesi de Florència (Itàlia), docs. 7, 8, 11.
- Constança, concili de*, docs. 4, 11.
- DARNIUS (Pere), procurador de la reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, a la cort del papa Martí V, doc. 11.
- DESPRATS (Narcís), mercader de Barcelona, doc. 1.
- DESVALL (Pere), professor en lleis de Barcelona, doc. 23.
- ESTEVE (Jordi), habitant de Barcelona, doc. 2.
- ESTRUCH (Bernat), abat del monestir de Sant Cugat del Vallès, doc. 4.
- EUGENI IV, papa de Roma, doc. 24.
- FONSECA (Pedro de), portuguès, designat cardenal de Sant'Angelo, docs. 9, 10.
- FRANCH (fra Domènec), monjo i sacristà del monestir de Sant Pau del Camp, doc. 21.
- GERARDI (Gerard), mestre de capella de la Seu Apostòlica, doc. 21.
- GUALBES (Bernat de), ciutadà de Barcelona i doctor en Dret civil i canònic, doc. 1.
- ILLA (fra Joan d'), prior del monestir de Sant Pau del Camp, doc. 1.
- LLEDÓ (Guillem Pere), professor en lleis de Barcelona, doc. 23.
- MARIA (de Castella), reina de la Corona d'Aragó, muller i lloctinent d'Alfons el Magnànim, docs. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 23, 24, 25.

26. En el present índex, els noms de persona són escrits en versaleta, els noms geogràfics en lletra rodona i els altres assumptes en lletra cursiva. Al costat del nom, precedits de l'abreviatura doc. docs. hi figuren les remissions a l'Apèndix, que es refereixen al número del document. Hem prescindit de la veu Sant Pau del Camp, ja que implícitament o explícita, es conté a totes les pàgines del treball.

- MARTÍ V, papa de Roma, docs. 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17.
- MARTÍ I, rei de la Corona d'Aragó, anomenat l'Humà, doc. 1.
- MIQUEL (Bertran), professor en lleis de Barcelona, doc. 25.
- NAVERS (Miquel de), conseller reial, doctor en Dret civil i canònic i procurador d'Alfons el Magnànim a la cort del papa Martí V, docs. 5, 6.
- Pau i Treva*, doc. 3.
- Penedès, pabordia del*, una de les administracions en què estava dividit el monestir de Sant Cugat del Vallès, docs. 4, 5, 6, 14.
- Penedides, monges*. Filles Penedides de Santa Maria Magdalena, dites també monges Penitents, doc. 1.
- Penitents, monges*. Vegeu *Penedides*.
- Piacenza, cardenal de*. Vegeu CASTIGLIONE (Branda de).
- PRADES (Lluís de), bisbe de Mallorca, docs. 16, 17, 19.
- PRATNARBONÉS, família barcelonesa, doc. 23.
- PUIGMARÍ (Bonanat de), doctor en lleis de Barcelona, doc. 23.
- Sant'Angelo, cardenal de*. Vegeu FONSECA (Pedro de).
- Santa Maria Magdalena, monges*. Vegeu *Penedides, monges*.
- Santa Oliva, monestir benedictí de*, doc. 9.
- SANTCLIMENT (Pere de), conseller de Barcelona, doc. 12.
- Sant Cugat del Vallès, monestir benedictí de*, docs. 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15.
- SASALA (Francesc), doctor en lleis de Barcelona, doc. 15.
- SATRILLA, Ça Trilla, de Trilea (Joan), *prior del monestir de Sant Pau del Camp*, docs. 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13; *abat del monestir de Sant Cugat del Vallès*, docs. 14, 15.
- SAVILA (Francesc), monjo del monestir de Sant Cugat del Vallès, docs. 6, 13, 14.
- SAYOL (fra Pere), capellà d'Alfons el Magnànim, sacristà del monestir de Sant Pau del Camp, doc. 7.
- TRULLOLS (Pere), llicenciat en lleis de Barcelona, doc. 2.
- VENGUT (Antoni), cirurgià de Barcelona, pare d'Antoni Vengut, monjo del monestir de Sant Pau del Camp, doc. 25.
- VENGUT (Antoni), monjo del monestir de Sant Pau del Camp, fill del cirurgià de Barcelona del mateix nom, doc. 25.